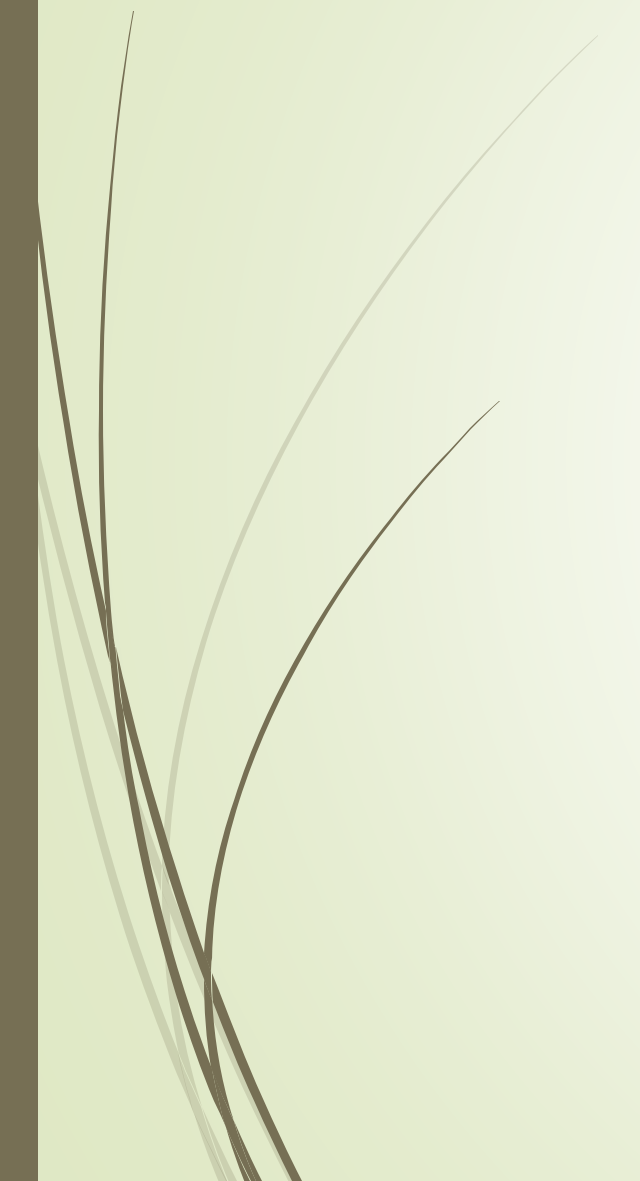

Διδάσκουσα: Δρ. Μόσχου Δ. Καλλιόπη

Κοινωνική Ταυτότητα και Σύγκριση Ομάδων

Κοινωνική Ταυτότητα και Σύγκριση Ομάδων

- Θεωρία της Κοινωνικής Ταυτότητας (Social Identity Theory – Tajfel & Turner, 1979)
- In-group / Out-group Δυναμικές
- Ομαδική σύγκριση και προκατάληψη

Εισαγωγή στην έννοια της κοινωνικής ταυτότητας

- Η κοινωνική ταυτότητα αφορά **το μέρος της αυτοαντίληψής μας που προέρχεται από την ένταξή μας σε κοινωνικές ομάδες**
- Παράδειγμα: «Είμαι φοιτητής του Τμήματος Επικοινωνίας», «Είμαι γυναίκα», «Ανήκω σε μια τοπική κοινότητα». (Φτιάξτε τη δική σας ταυτότητα – και στα social)
- Συνδέεται με **αίσθημα του “εμείς”**

Η Θεωρία της Κοινωνικής Ταυτότητας (Tajfel & Turner, 1979)

Βασικές παραδοχές:

- 1.Οι άνθρωποι επιδιώκουν **θετική κοινωνική ταυτότητα**.
- 2.Η αξία της κοινωνικής ταυτότητας προκύπτει από **κοινωνικές συγκρίσεις** μεταξύ ομάδων.
- 3.Για να διατηρήσουν θετική ταυτότητα, τα άτομα τείνουν να **ευνοούν την ενδο-ομάδα (in-group)** και να **υποτιμούν την εξω-ομάδα (out-group)**.

In-group και Out-group

- **In-group:** Η ομάδα στην οποία ανήκουμε («εμείς»).
- **Out-group:** Οι άλλες ομάδες («οι άλλοι»).
- **Φαινόμενο ευνοιοκρατίας της ενδο-ομάδας (in-group favoritism):**
 - Αξιολόγηση των μελών της ομάδας μας πιο θετικά.
 - Ανάθεση περισσότερων πόρων/ευκαιριών στους «δικούς μας».

Παράδειγμα: Οπαδοί ομάδων, φοιτητές διαφορετικών τμημάτων, επαγγελματικές κοινότητες.

Διαδικασία Κοινωνικής Ταυτοποίησης

1.Κατηγοριοποίηση – Ομαδοποιούμε τους ανθρώπους (και τον εαυτό μας) σε κατηγορίες.

2.Ταυτοποίηση – Υιοθετούμε την ταυτότητα της ομάδας, τα πρότυπα και τις αξίες της.

3.Σύγκριση – Συγκρίνουμε την ομάδα μας με άλλες, για να ενισχύσουμε τη θετική μας εικόνα.

Συνέπειες της Κοινωνικής Ταυτότητας

- Ενίσχυση **συνοχής** και **αλληλεγγύης**.
- Ενίοτε οδηγεί σε **στερεότυπα**, **προκαταλήψεις** ή **διακρίσεις**.
- Δημιουργεί πλαίσιο για **κοινωνικά κινήματα** και **συλλογική δράση**.

 Παράδειγμα: Ψηφιακές κοινότητες – online ομάδες που διαμορφώνουν συλλογικές ταυτότητες (π.χ. gamers, fans, ακτιβιστές).

Εφαρμογές στην Επικοινωνία και στα Ψηφιακά Μέσα

- Διαμόρφωση **ομαδικών αφηγήσεων** στα social media.
- Δημιουργία **«κοινοτήτων ταυτότητας»** (π.χ. hashtags, fandoms, ομάδες Facebook).
- Ο ρόλος της **ψηφιακής ανωνυμίας** στην ενίσχυση ή αποδυνάμωση της κοινωνικής ταυτότητας.
- **In-group bias** στα σχόλια, likes και αλληλεπιδράσεις.

Παραδείγματα Έρευνας

•Πείραμα Ελάχιστης Ομάδας (Tajfel, 1970):

Άτομα χωρίστηκαν τυχαία σε ομάδες – ευνόησαν τα μέλη της δικής τους ομάδας ακόμα χωρίς πραγματική αιτία.

•Δείχνει ότι αρκεί **μια τυχαία ταξινόμηση** για να ενεργοποιηθεί η ομαδική ταυτότητα.

Κριτική και Επέκταση της Θεωρίας

- Αγνοεί ατομικές διαφορές και προσωπικά κίνητρα.
- Δεν εξηγεί πλήρως **συγκρούσεις υψηλής έντασης**.
- Νεότερες θεωρίες: **Self-Categorization Theory, Social Dominance Theory**.

Συζήτηση / Ερωτήσεις

 Πώς επηρεάζει η κοινωνική ταυτότητα τη συμπεριφορά μας online;

 Έχετε παραδείγματα «in-group / out-group» από τα social media ή την πανεπιστημιακή ζωή;

 Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τη θετική κοινωνική ταυτότητα χωρίς να αποκλείουμε τους άλλους;

Άσκηση Αυτοπαρατήρησης: Οι Ομάδες Μου

Σκοπός: Να αναγνωρίσουν οι φοιτητές τις κοινωνικές ομάδες που συνθέτουν την ταυτότητά τους.

Οδηγίες:

Ζητήστε από τους φοιτητές να γράψουν σε μια κόλλα ή ψηφιακά:

- 5 ομάδες στις οποίες νιώθουν ότι ανήκουν (π.χ. οικογένεια, φίλοι, φοιτητική ομάδα, διαδικτυακή κοινότητα, πολιτιστική ομάδα κ.ά.).
- Πώς κάθε ομάδα επηρεάζει τον τρόπο που βλέπουν τον εαυτό τους;
- Ποια από αυτές τις ταυτότητες είναι πιο σημαντική αυτή την περίοδο;

Συζήτηση στην τάξη: Πόσο σταθερές ή μεταβαλλόμενες είναι οι κοινωνικές μας ταυτότητες;

Άσκηση Σύνδεσης με τα Ψηφιακά Μέσα

Τίτλος: «Η κοινωνική ταυτότητα στα social media»

Οδηγίες:

- Ζητήστε από τους φοιτητές να αναλύσουν ένα online community στο οποίο συμμετέχουν (π.χ. fandom, gaming group, subreddit, Instagram hashtag).
- Να εντοπίσουν:
 - Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της “in-group”;
 - Πώς αντιμετωπίζονται “outsiders” ή “haters”;
 - Τι ενώνει τα μέλη (κοινή γλώσσα, σύμβολα, memes, hashtags);

Παρουσίαση: Κάθε φοιτητής/ομάδα κάνει σύντομη παρουσίαση 2-3 λεπτών.

Ομαδικό Project – «Χτίζοντας Θετική Κοινωνική Ταυτότητα»

Περιγραφή:

Σε ομάδες 4–5 ατόμων, σχεδιάστε μια **εκστρατεία επικοινωνίας** (social media ή αφίσα) με στόχο να:

- προάγει την **περηφάνια για μια ομάδα** (π.χ. φοιτητές επικοινωνίας, νέοι δημιουργοί),
- χωρίς** να αποκλείει ή να υποτιμά άλλες ομάδες.

Παραδοτέο:

- Σύντομη παρουσίαση (slide ή βίντεο 1 λεπτού).
- Επεξήγηση: Ποιο μήνυμα θέλουν να μεταδώσουν και πώς ενισχύει τη θετική κοινωνική ταυτότητα.